

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО
ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

№ 27 – рк/к від 30.05.2019

БАГАТОПРОФІЛЬНЕ ПРИВАТНЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ДНІПРО»

*64300, Харківська область,
місто Ізюм, в'їзд Ринковий, 3*

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

В ході дослідження ринків комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринках в територіальних межах Харківської області встановлено наступне.

БАГАТОПРОФІЛЬНЕ ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ДНІПРО» (надалі - БПП «ДНІПРО») є юридичною особою та зареєстроване 18.11.1997, ідентифікаційний код юридичної особи – 25183645, місцезнаходження: 64300, Харківська область, місто Ізюм, в'їзд Ринковий, 3. Основним видом діяльності БПП «ДНІПРО» є надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна (Код КВЕД 68.20).

Отже, у розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» БПП «ДНІПРО» є суб'єктом господарювання.

БПП «ДНІПРО» здійснює діяльність відповідно до статуту, затвердженого рішенням засновника від 03.11.2008 № 1.

З метою визначення становища застосовано Методику визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затверджену розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р та зареєстровану в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі – Методика).

Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є БПП «ДНІПРО», що пропонує комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринку території міста Ізюм Харківської області.

Товар, згідно статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», - це будь який предмет господарського обороту, в тому числі

продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема, цінні папери).

Перелік товарів, щодо яких має визначатися монополіне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товару, який обертається на ринку і який має для покупців ознаки одного (подібного, аналогічного) товару.

Комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами складаються з надання (утримання, оренда) торговельних місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами та ринкових послуг, пов'язаних з реалізацією продовольчих і непродовольчих товарів, до того ж, отримання споживачами ринкових послуг, які пов'язані з реалізацією продовольчих і непродовольчих товарів, неможливе без отримання послуг з утримання (оренди) торговельних місць.

Таким чином, товаром, щодо якого визначається монополіне (домінуюче) становище БПП «ДНПРО», є комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами, надання в оренду торгових приміщень (площ) на ринку, які мають для покупців (споживачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару.

Основними споживачами комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами, надання в оренду торгових приміщень (площ) на ринку є фізичні особи та суб'єкти господарювання (фізичні особи-підприємці та юридичні особи), які здійснюють реалізацію продовольчих і непродовольчих товарів на ринку, наймають (використовують чи орендують) торговельні місця для реалізації продовольчих і непродовольчих товарів та отримують ринкові послуги, пов'язані з реалізацією продовольчих і непродовольчих товарів на ринку на території міста Ізюм.

Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів, у межах якої споживач за звичних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

Одним із показників взаємозамінності товару є подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо; подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо; наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи); відсутність суттєвої різниці в цінах.

Особливістю надання комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами для споживачів є можливість отримати їх лише в межах території, що належить суб'єктам господарювання,

які мають статус ринку, інші суб'єкти господарювання надавати такі послуги не можуть.

Таким чином, товарними межами ринку є комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами та надання в оренду торгових приміщень (площ) на ринку.

Відповідно до отриманої від БПП «ДНІПРО» інформації, господарська діяльність здійснюється на території ринку, який знаходиться у місті Ізюм Харківської області в'їзд Ринковий, 3, загальною площею 0,1384 га, зокрема надає на ньому комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами.

Територіальні (географічні) межі ринку певного товару визначаються шляхом встановлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товарів, що належать до групи взаємозамінних товарів, є неможливим або недоцільним.

В силу економічних обставин, пересічним громадянам вигідно придбавати споживчі товари на певному ринку міста, що максимально наближений до споживача і дозволяє йому швидко (без додаткових затрат часу та економічних затрат) придбати всі необхідні товари. Таким чином, діяльність ринку обумовлена наявністю покупців, без яких ринок діяти не може.

Отже, територіальними (географічними) межами ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами, надання в оренду торгових приміщень (площ) на ринку є територія міста Ізюм Харківської області.

Часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок із сталою структурою. Ринок товару, на якому протягом певного періоду часу діє один і той самий склад продавців і покупців (споживачів), може розглядатися як ринок із сталою структурою.

Часовими межами ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами, надання в оренду торгових приміщень (площ) на ринку у межах міста Ізюм визначено 2016-2018 роки та станом на травень 2019 року.

Потенційними конкурентами надавачів комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами, надання в оренду торгових приміщень (площ) на ринку в межах міста Ізюм є суб'єкти господарювання зі статусом ринку, які мають відведену в установленому порядку земельну ділянку (на праві власності чи оренди), майнові комплекси з необхідним обладнанням та розвиненою комунальною інфраструктурою, відповідні кадрові ресурси та документи про відповідність комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими

товарами на ринку нормативно-правовим актам, проте з певних причин не реалізують можливості надання вищезазначених послуг.

Бар'єрами вступу на ринок можуть бути фактори та обставини правового, організаційного, технологічного, економічного характеру, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання вступити на даний товарний ринок і конкурувати з вже діючими на ньому суб'єктами господарювання.

Економічні обмеження полягають у необхідності значних капіталовкладень для вступу нових суб'єктів господарювання на зазначений ринок (будівництво приміщень, оренда земельної ділянки, придбання та/або оренда цілісного майнового комплексу ринку та утримання ринків, придбання відповідного обладнання та інвентаря, залучення персоналу тощо) із значним періодом їх окупності.

До *організаційних обмежень* можна віднести стабільність послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами, надання в оренду торгових приміщень (площ) на ринку протягом тривалого періоду часу, що зумовлена встановленим між суб'єктами господарювання, які надають зазначені послуги, і споживачами цих послуг довготривалим співробітництвом та сталими договірними відносинами, що, в свою чергу, обмежує вступ нових споживачів послуг на цей ринок, за умови відсутності вільних торгових площ.

Адміністративні обмеження пов'язані з необхідністю одержання згоди органів місцевого самоврядування на виділення земельної ділянки та отримання відповідних дозволів і погоджень різних контролюючих організацій щодо відповідності діяльності ринку вимогам чинних нормативно-правових актів.

Наведене свідчить про наявність суттєвих бар'єрів для вступу на ринок комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами, надання в оренду торгових приміщень (площ) на ринках міста Харкова для вступу на цей товарний ринок нових учасників у короткі строки.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків, якщо він не доведе, що зазнає значної конкуренції.

Специфіка функціонування підприємств на товарному ринку обумовлює формування цілісної системи послуг. Ця система включає широку номенклатуру послуг, створених як підприємством ринку – власне ринкових, так і структурними підрозділами інших, залучених до торгівлі на ринках, систем.

Власне ринкові послуги, тобто ті, що створюються і надаються з використанням ресурсів самого ринку, поділяються на дві основні категорії:

послуги оренди і платні послуги. Підсистема власне ринкових послуг, крім послуг оренди, доповнюється специфічною номенклатурою платних послуг ринку. Платні послуги ринку передусім орієнтовані на організаційно-технологічне обслуговування ринкових торговців. Повноцінний процес продажу своїх товарів ринкові продавці можуть здійснити тільки за допомогою придбаних від ринку послуг.

Основним напрямком діяльності ринку є не ведення торгівлі, а організація умов для її здійснення незалежними фізичними і юридичними особами, для чого підприємство ринку авансує капітал у створення і реновацію матеріально-технічної бази, яку згодом на еквівалентних засадах здає в різну за термінами оренду ринковим торговцям і за допомогою якої надає платні послуги всім суб'єктам торгівлі на ринках.

Аналіз структури ринку (визначення часток на ринку).

Відповідно до пункту 8.1. Методики, обсяг ринку, на якому визначається монопольне (домінуюче) становище, з'ясовується як загальний обсяг надходження товару на ринок. Кількісні показники визначаються в натуральних або вартісних показниках.

Натуральні показники застосовуються у випадках, коли можливо використовувати єдиний показник для всіх товарів, які складають товарні межі ринку.

Обсягом товару на ринках комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринках в територіальних межах міста Ізюм Харківської області кількість торгових місць, які передаються в оренду споживачам.

Аналіз інформації, отриманої Відділенням в ході дослідження ринків комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринках в територіальних межах міста Ізюма Харківської області, протягом 2016 - 2018 років та станом на травень 2019 року комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами зі схожим асортиментом товарів межах міста Ізюма Харківської області надавали наступні суб'єкти господарювання з наступною кількістю торгових місць (Таблиця № 1).

Таблиця № 1

№	Назва суб'єкта господарювання	Кількість торгових місць	Частка на ринку, %
1.	ТОВ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ РИНОК МІСТА ІЗЮМ»	237	33,81
2.	КП «ЗАЛІЗНИЧНИЙ РИНОК»	64	9,13
3.	БПП «ДНІПРО»	400	57,06
	Всього	701	100

Як вбачається з Таблиці № 1, частка БПП «ДНІПРО» на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринках в територіальних межах міста Ізюм Харківської області за період 2018-2018 років та станом на травень 2019 року складає 57,06 %.

Аналіз матеріалів, отриманих Відділенням в ході проведення вказаного дослідження свідчить, що протягом 2016-2018 року та станом на травень 2019 року ринок комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринках в територіальних межах міста Ізюм Харківської області суттєво не змінився. Тобто, вказаний ринок має сталу структуру.

Відповідно до частини другої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків, якщо він не доведе, що зазнає значної конкуренції.

Отже, відповідно до частини другої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пункту 1.3 Методики БПП «ДНІПРО» має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами в територіальних межах міста Ізюм.

Відносини у сфері діяльності суб'єктів господарювання, які мають правовий статус ринків, здійснюється відповідно до Правил торгівлі на ринках, затверджених спільним наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України, Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації України від 26.02.2002 № 57/188/84/105, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 22.03.2002 за № 288/6576 (із змінами).

БПП «ДНІПРО» надає місця для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на території ринку, який знаходиться у місті Ізюмі Харківської області в'їзд Ринковий, 3.

Аналізом інформації отриманої від БПП «ДНІПРО» з'ясовано, що суб'єктом господарювання встановлено різну вартість оренди торговельного місця в залежності від виду продукції.

Так, зокрема:

– 2 гривні – оренда торговельного місця для торгівлі с/г продукцією (3 гривні – 2017-2018 роки, 4 гривні – 2019 рік);

– 6 гривень -оренда торговельного місця для торгівлі птицею (10 гривень – 2017-2018 року, 20 гривень – 2019 рік);

– 6 гривень -оренда торговельного місця для торгівлі рибою (10 гривень – 2017 -2018роки, 20 гривень – 2019 рік).

БПП «ДНПРО» не надано обґрунтування щодо різниці вартості цих послуг залежно від продукції, що реалізується. Тобто, вартість зазначених послуг встановлена без належного економічного обґрунтування, що призводить до ущемлення інтересів споживачів, які не мають альтернативи.

Зазначене призводить до ущемлення інтересів споживачів, які здійснюють, або мають намір здійснювати торгівлю продуктами харчування на території ринку, що знаходиться у місті Ізюм Харківської області в'їзд Ринковий, 3.

Такі дії були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на території ринку, що знаходиться у місті Ізюм Харківської області в'їзд Ринковий, 3.

Таким чином, для окремих суб'єктів господарювання створюються дискримінаційні умови діяльності, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами в територіальних межах міста Ізюм.

Відповідно до пункту 2 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається застосування різних цін чи різних інших умов до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання, продавцями чи покупцями без об'єктивно виправданих на те причин.

Такі дії БПП «ДНПРО», по застосування різної вартості до однакових комплексних послуг із надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку без належного економічного обґрунтування, містять ознаки порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених пунктом 2 статті 50 та пунктом 2 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами в територіальних межах міста Ізюм Харківської області, в частині застосування різних цін до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання без об'єктивно виправданих на те причин.

Враховуючи зазначене, та на підставі статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» і статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає
БАГАТОПРОФІЛЬНОМУ ПРИВАТНОМУ
ПІДПРИЄМСТВУ «ДНПРО» (ідентифікаційний код юридичної особи – 25183645) такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Припинити дії, які полягають у встановленні різної вартості однакових комплексних послуг із надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку без належного економічного обґрунтування, та містять ознаки порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених пунктом 2 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами в територіальних межах міста Ізюм Харківської області.

2. Про виконання рекомендацій повідомити Харківське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у **30-денний строк з дня отримання рекомендацій**.

Звертаємо увагу, що згідно з частиною другою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду особами, яким вони надані.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 46 вищезазначеного Закону, за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова колегії

Гейда І.О.

Члени колегії

Трегубець Н.О.

Аврамова С.П.

Неймирок Ю.О.

Тевелева Ю.В.